

نگاهی به تاریخچه کتابخانه وقفی «راجه محمود آباد هند»

موقوفه‌ی رضوی کتاب در هندوستان

۱۳۶۸ هجری شمسی مصادف با سالروز ولادت حضرت ثامن الحجج (علیه السلام) وقف بر آستان مقدس رضوی شد.

راجه محمد امیر خان که بود؟

راجه امیر حسین خان مردی عالم و فاضل بوده و کتابخانه‌ای تأسیس کرده که دلالت بر ذوق علمی وی دارد. پس از فوت امیر حسن امیر الدوله پسرش راجه علی محمد خان به جای پدر نشست. وی افزون بر تعلیم علوم دینی با علوم جدید آشنا گردید. پس از سلطه انگلیس ها که فروغ علم و دانش در مرکز علوم اسلامی هند شهر لکنه‌و، به خاموشی گرایید و تمام ثروت علمی و اسلامی به بغماریت، کتاب‌های زیادی توسط راجه محمد علی خان خریداری و به این کتابخانه منتقل شد. تعداد کتاب‌های موجود در این کتابخانه در محل اقامت خاندان ایشان در قیصر باغ لکنه‌و نگهداری می‌شود و نسخ چاپی تاکنون در کتابخانه بزرگ ایشان در قلعه محمود آباد محفوظ است.

بخش‌های مختلف کتابخانه

این کتابخانه حدود ۱۶۵۰ نسخه کتاب خطی و حدود ۳۷ هزار و پانصد نسخه کتاب چاپی به زبان‌های فارسی، عربی، اردو و انگلیسی را در اختیار طالبان علم قرار می‌دهد. این کتابخانه دارای سه سالن مشترک برای آقایان و بانوان می‌باشد که خدماتی در حوزه کتب خطی و چاپی را به مراجعان خود ارائه می‌نماید.

وقف کتاب از همان آغاز صدر اسلام شاید رایج‌ترین نوع وقف در میان مسلمانان بوده و به عنوان یک عمل خیر خواهانه و سنت نیکو و پسندیده در شمار صدقه جاریه و باقیات الصالحات به حساب می‌آمده، ضمن اینکه پاداش و اجر فراوان اخروی و نام نیک و جاودانگی یاد و خاطره واقف را هم به همراه داشته است. در بررسی اسناد موقوفاتی متعلق به بارگاه مطهر حضرت رضا (علیه السلام) نیز این حقیقت به وضوح مشاهده می‌شود که واقفان نیک اندیش در دوره‌های مختلف، تفکر و حساسیت خاصی درباره توجه به اهمیت وقف کتاب و ترویج کتاب خوانی در این آستان مبارک داشته‌اند. وقف کتاب، تنها وقف چند جلد از تألیفات اشخاص گوناگون نیست، بلکه با ارتقای دانش، آگاهی، علم و پیشرفت یک جامعه و توجه به نسل‌های آینده، سروکار دارد. در خارج از کشور و در عرصه وقف برای تشکیلات آستان قدس رضوی در مقوله کتاب و کتاب خوانی و کتابخانه هم اقداماتی توسط واقفان و نیک اندیشان و فرهیختگان این حوزه انجام شده است. مانند نیات و اقدامات یک شخصیت و واقف هندی به نام «راجه محمد امیر خان» که در منطقه محمود آباد «لکنه‌و»، مرکز ایالت اوتار پرادش هندوستان، کتابخانه‌ای را در این زمینه وقف آستان قدس رضوی کرده است. این کتابخانه با اهتمام سفارت جمهوری اسلامی ایران در دهلی نو و موافقت تولیت عظمای آستان قدس رضوی، در سال